

CCV/D12VV DIDAKTIKA VÝTVARNÉ VÝCHOVY PRO 2. STUPEŇ ZŠ A SŠ III

Mgr. Miloš Makovský, Ph.D. | e: milos.makovsky@ujep.cz | t: 475 283 854 | kancelář: CS-114/8

Mgr. et MgA. Dagmar Myšáková, Ph.D. | e: dagmar.mysakova@ujep.cz | t: 475 283 289 | kancelář: CS-114/6

Obecný charakter a cíle předmětu:

Hlavní náplní předmětu je utváření kompetencí posluchačů ve vztahu k reflexi výuky. Jejím cílem by mělo být zlepšování výuky žáků a žákyň a také profesní seberozvoj učitele. Cílem je ukázat důležitost reflektivních procesů při výuce. To zahrnuje různé úrovně hodnocení, metakognitivních procesů, poskytování zpětné vazby, korekci chyb ve vyučovacím procesu a v neposlední řadě i využívání zkušeností kolegů a kolegyň. Cílem předmětu je utvářet a rozvíjet schopnost analyzovat svou výuku, identifikovat příčiny, proč docházelo či nedocházelo k pokrokům v učení žáků a žákyň, a navrhnout změny pro svůj budoucí postup, které budou následně aplikované v praxi.

Náplň jednotlivých seminářů:

1. Obecná a oborová didaktika, didaktika expresivních oborů.
2. Didaktická znalost a transformace obsahu.
3. Artefietické postupy ve výtvarné výchově, reflektivní dialog.
4. Didaktické kazuistiky – využití *Metodiky 3A* a uplatnění *konceptové analýzy*.
5. Motivace ve výtvarné výchově
6. Práce s chybou
7. Reflexe, sebereflexe učitele
8. Kompetenční rámec absolventa a absolventky učitelství (konkretizace pro výtvarnou výchovu)

Požadavky pro udělení zápočtu:

- Účast na prezenčních setkáních 8. 11. 2025 a 13. 12. 2025.
- Písemná reflexe vlastní výuky (studující využijí postup, aplikovaný v publikaci *Didaktické kazuistiky – Metodika 3A*, metoda *konceptové analýzy*, využití *konceptového diagramu*), odevzdáno do 31. 1. 2026

Požadavky pro udělení zkoušky:

- Úspěšné absolvování písemného testu, který bude vycházet ze zaslaných prezentací a z přednášených témat. Test je nutné splnit alespoň na 60 %.

Povinná literatura:

- DYTRTOVÁ, Kateřina. *Interpretace a metody ve vizuálních oborech*. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2010. s. **189–222**. ISBN 978-80-7414-250-5.
- JANÍK, Tomáš. Video z konference, téma poznávání a sdílení v profesním společenství. Dostupné zde: <https://youtu.be/2soulGtHlZQ?t=196>
- KNECHT, Petr. Didaktická transformace aneb od „didaktického zjednodušení“ k „didaktické rekonstrukci.“ *Orbis scholae*. Praha: Karolinum, 2007, **2(1)**, 67–81. ISSN 1802-4637. Dostupné např. zde: <https://www.ped.muni.cz/weduresearch/publikace/0011.pdf>

- LASOTOVÁ, Dáša a Radim BEJLOVEC. *Metodika výuky výtvarné výchovy na 2. stupni základních škol a středních školách z pohledu pedagogické praxe – náměty pro začínajícího učitele*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2010. s. **69–72**. ISBN 978-80-7368-892-9.
- Motivace. *Metodický portál RVP: inspirace a zkušenosti učitelů* [online]. 2011 [cit. 2025-10-01]. Dostupné z: https://wiki.rvp.cz/Knihovna/1.Pedagogick%C3%BD_lexikon/M/Motivace
- SLAVÍK, Jan, Jana STARÁ, Klára ULIČNÁ a Petr NAJVAR. *Didaktické kazuistiky v oborech školního vzdělávání* [online]. I. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2017 [cit. 2025-10-01]. ISBN 978-80-210-8758-3. Dostupné z: <https://munispace.muni.cz/index.php/munispace/catalog/view/950/2970/690-2>
- SLAVÍK, Jan, Michal NEDĚLKA, Josef VALENTA, Ondřej HNÍK, Karla BRÜCKNEROVÁ a Kateřina DYTRTOVÁ. *Didaktiky expresivních oborů: Tvorba a její reflexe ve výchově a vzdělávání. Oborové didaktiky: vývoj, stav, perspektivy*. Brno: Masarykova univerzita, 2015, s. **361–422**. ISBN 978-80-210-7769-0. Dostupné např. zde: https://www.researchgate.net/publication/295912107_Didaktiky_expresivnich_oboru_tvorba_a_její_reflexe_ve_vychove_a_vzdělávání
- SLAVÍK, Jan. Artefietika – příležitost pro expresi v dialogu teorie a praxe. *Kultura, umění a výchova* [online], 2015, **3**(1) [cit. 2025-10-01]. ISSN 2336-1824. Dostupné z: <https://www.kuv.upol.cz/post/artefietika-p%C5%99%C3%ADle%C5%BEitost-pro-expresi-v-dialogu-teorie-a-praxe>
- SLAVÍK, Jan. *Kapitoly z výtvarné výchovy II*. Praha: Pražské centrum vzdělávání pedagogických pracovníků, KVV Pedagogické fakulty UK v Praze, 1994.
- ŠOBÁŇOVÁ, Petra. *Vzdělávací obsah v muzejní edukaci* [online]. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015 [cit. 2025-10-01], s. **55–60, 105–120**. ISBN 978-80-244-4625-7. Dostupné z: <http://kvv.upol.cz/images/upload/files/vzdelavaci%20obsah%20blok%20tisk.pdf>

Doporučená literatura

- DYTRTOVÁ, Kateřina a Jan SLAVÍK. „Fousatý trojúhelník“ a problém analýzy úloh v expresivních vzdělávacích oborech. *Kultura, umění a výchova* [online]. 2019, **7**(1) [cit. 2025-10-01]. Dostupné z: <https://www.kuv.upol.cz/post/fousat%C3%BD-troj%C3%BAheln%C3%ADk-a-probl%C3%A9m-anal%C3%BDzy-%C3%BAlah-v-expresivn%C3%ADch-vzd%C4%9Bl%C3%A1vac%C3%ADch-oborech>
- DYTRTOVÁ, Kateřina, Jan LUKAVSKÝ a Jan SLAVÍK. Vidět, tvořit a vědět, aneb jak se dělá význam ve výtvarné výchově. O komunikačním zprostředkování vzdělávacího obsahu. *Výtvarná výchova*. 2009, **49**(1), 11–17. ISSN 1210-3691.
- JANÍK, Tomáš a Jan SLAVÍK. Významová struktura faktu v oborových didaktikách. *Pedagogika*. 2005, **55**(4), 336–353. ISSN 3330-3815.
- JANÍK, Tomáš a Jan SLAVÍK. Vztah obor – vyučovací předmět jako metodologický problém. *Orbis scholae*. Praha: Karolinum, 2007, **2**(1), 54–66. ISSN 1802-4637.
- LUKAVSKÝ, Jan. Od akce k reflexi – hledání vzdělávacího motivu. BLAŽEK, Vladimír, KOMZÁKOVÁ, Martina a Jan SLAVÍK, ed. *Umění ve službě výchově, prevenci, expresivní terapii: výzkumný záměr: Učitelská profese v měnících se požadavcích na vzdělávání*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2009. ISBN 978-80-7290-415-0.
- PASTOROVÁ, Markéta. Umělecké obory v kontextu témat všeobecného vzdělávání. *Kultura, umění a výchova* [online]. 2019, **7**(1) [cit. 2025-10-01]. ISSN 2336-1824. Dostupné z: <https://www.kuv.upol.cz/post/um%C4%9Bleck%C3%A9-obory-v-kontextu-t%C3%A9mat-v%C5%A1eobecn%C3%A9ho-vzd%C4%9Bl%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD>

- SLAVÍK, Jan a Tomáš JANÍK. Teorie, výzkum a tvorba školy. *Pedagogika*. 2006, **56**(2), 336–353. ISSN 3330-3815.
- SLAVÍK, Jan, Tomáš JANÍK, Petr NAJVAR a Petr KNECHT. *Transdisciplinární didaktika: o učitelském sdílení znalostí a zvyšování kvality výuky napříč obory*. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, 2017. ISBN 978-80-210-8568-8.
- SLAVÍK, Jan. K předmětu didaktik v estetických oborech vzdělávání. *Pedagogická orientace*. 2011, **21**(2), 207–225. ISBN 1211-4669
- SLAVÍK, Jan. Tvorba jako způsob poznávání ve výtvarné výchově. *Kultura, umění a výchova* [online]. 2013, 1(1) [cit. 2025-10-01]. ISSN 2336-1824. Dostupné z: <https://www.kuv.upol.cz/post/tvorba-jako-zp%C5%AFsob-pozn%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD-ve-v%C3%BDtvarn%C3%A9-v%C3%BDchov%C4%9B>